

nezletilce jako opatrovník soudem zřízený advokát, jenž sjednal dohodu za tohoto opatrovance, načež opatrovnícký soud po výslechu účastníků dohodu schválil vzhledem k jmenovanému opatrovanci, uložil opatrovníku, by ji podepsal, a sám opatřil spis schvalovací doložkou. Z toho nelze vyvoditi, než že právní účín dohody co do účasti tohoto nezletilce podmíněn je z vůle účastníků právoplatností usnesení opatrovníckého soudu, schválnějšího dohodu vzhledem k němu. S tímto schválením dohody opatrovníckým soudem nemá schválení její soudem svěřenským podle §u 2 zákona čís. 179 z r. 1924 nic společného. Činnost svěřenského soudu omezena je v této příčině jedině na úvahu, zda dohoda vyhovuje náležitostem §u 2. Po stránce osobní bude svěřenský soud uvažovati jen o tom, zda účastníci byli oprávněni k dohodě podle uvedeného zákonného předpisu, nikdy však o tom, zda anebo jak dalece dotčeny jsou dohodou zájmy jednotlivých účastníků. U nesvéprávných účastníků bude svěřenský soud zkoumati jedině, zda byli řádně zastoupeni a zda dohoda byla schválena chráněnským soudem, jinak zůstane zájem jich mimo úvahu svěřenského soudu, ježto bylo tomuto soudu uloženo jedině dbáti toho, by likvidace svěřenství odpovídala zákonu, t. j. by omezení závazkem svěřenským bylo zrušeno bez naděje na obnovu. Nebylo proto ustanovením §u 2 zákona o zrušení svěřenství zrušeno ustanovení §§ 112 (109) j. n., pokud jde o nesvéprávné čekatele, naopak trvají oboje vedle sebe nerušeně. Mylným je názor rekursního soudu, že svěřenský soud mohl sám nesvéprávnému účastníku zříditi opatrovníka, a napravit tím nedostatek zákonného zastoupení, naopak mohl by svěřenský soud v tomto případě dovoditi jediný důsledek, že dohoda nebyla sjednána tímto účastníkem, a uvažovati jedině o tom, zda dohoda, sjednaná ostatními účastníky je platná podle §u 2 zák. Podle toho zachová se svěřenský soud i v tomto případě, nebude-li usnesení opatrovníckého soudu potvrzeno. Rekursní soud zrušil neprávem napadené usnesení i s předchozím řízením, nezbyvá proto, než zrušiti jeho usnesení a poukázati jej, by rozhodl o rekursu věcně, vylouče z úvahy domnělou zmatečnost podle §u 2 zákona o zrušení svěřenství.

Čís. 5471.

Právo zaměstnance na provisi, nahlédnutí do obchodních knih zaměstnavatele, nelze postoupiti. Obchodní knihy nejsou »společnými listinami (čl. XLIII uv. zák., § 304 c. ř. s.)« zaměstnavatele a postupníka zaměstnancova.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1925, Rv I 1044/25.)

Firma K. domáhala se na firmě Z., by jí na požádání předložila své obchodní knihy, pokud jest jich třeba k úplnému vyšetření nároku Lva M-a na provisi proti žalovaně, tvrdíc v žalobě, že se jí Lev M., jenž byl dříve ředitelem a správním radou žalobkyně, nyní pak jest generálním reprezentantem žalované, zavázal odvésti veškeré provise a bonifikace, na něž má nárok proti žalovaně. Procesní soud první s t o l i c e žalobu zamítl. D ů v o d y: Rozhodující ve sporu jest otázka,

zda obchodní knihy žalovaného jsou »společnými listinami« ve smyslu čl. XLIII uv. zák. k c. ř. s. a §u 304 c. ř. s. Jest nepochybně, že Lev M., jsa zaměstnancem žalované firmy, jest oprávněn dle ustanovení zákona o obchodních pomocnících (obchodního zákona) nahlédnouti do knih žalované, pokud se týkají jeho poměru k ní. K otázce, zda toto právo k nahlédnutí do knih jest postupitelným, nelze přisvědčiti, ježto se tu jedná o právo ryze osobní a ježto jest hleděti ku vztahům důvěry mezi žalovanou a Lvem M-em. Žalobkyně jest konkurenční firmou žalované, obě vyrábějí kaolin a obchodují jím a nahlédnutí do knih by v tomto případě porušovalo zásadu víry a věrnosti (komentář k zák. o obch. pom. Mayer-Grünberg str. 184). Dlužno se však dále zabývati i otázkou, zda žalobkyni nepřisluší právo k nahlédnutí do knih nikoliv jako právo postoupené Lvem M-em, nýbrž jako právo samostatné. Dle čl. XLIII uv. zák. k c. ř. s. lze i mimo zahájený spor domáhati se žalobou, by byla předložena společná listina (§ 304 c. ř. s.). Vzhledem k §u 304 čís. 2 c. ř. s. — § 304 čís. 1 c. ř. s. nepřichází tu vůbec v úvahu — není žalovaná dle občanského práva povinna knihy předložiti. Dle čís. 3 §u 304 c. ř. s. musely by býti obchodní knihy oběma stranám společné. Žalobkyně chce předložením obchodních knih žalované zvěděti, co si u ní Lev M. vydělal. Obchodní knihy zachycují ovšem právní poměr mezi Lvem M-em a žalovanou. Nejsou však zřízeny v zájmu stran této rozepře a nezachycují vzájemné právní vztahy mezi žalobkyní a žalovanou. Nejsou proto obchodní knihy žalované společnými listinami ve smyslu čl. XLIII uv. zák. k c. ř. s. **O d v o l a c í s o u d** napadený rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Po právní stránce poukazuje se k důvodům napadeného rozsudku, k nimž se dodává: Právo nahlédnouti do knih žalované firmy příslušelo Lvu M-ovi pouze na základě jeho poměru k ní, tudíž pouze osobně vzhledem k tomuto postavení. V tomto postavení není však vůči žalované firmě žalující firma vzhledem ku smlouvě postupní. Nemohlo proto toto právo, příslušející pouze Lvu M-ovi pro jeho osobu, býti předmětem postupu a nemohlo býti s postoupenou pohledávkou převedeno. Právo toto nelpí na postoupené pohledávce Lva M-a, nýbrž jest samostatným a přísluší jen Lvu M-ovi na základě jeho postavení k žalované firmě.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dle žaloby odvozuje sice žalobkyně své právo k nahlédnutí do obchodních knih žalované formálně z ustanovení čl. XLIII uvozovacího zákona k civilnímu řádu soudnímu, považujíc obchodní knihy žalované za listiny společné ve smyslu §u 304 c. ř. s., vzhledem k tomu, že jí Lev M. postoupil svůj nárok na provisi, jež mu přísluší vůči žalované; hmotněprávním důvodem žalobního nároku jest však dle toho ve skutečnosti postup těchto pohledávek M-ových. Že obchodní knihy žalované nelze pokládati vůbec za listiny společné, dovodily správně již nižší soudy, poukávavše zejména k tomu, že knihy tyto netýkají se nikterak vzájemných poměrů mezi žalobkyní a žalovanou. Nestaly by se však společnými ani tím, kdyby z nich byly zjevně skutečně již vzešlé po-

hledávky Lva M-a žalobkyni postoupené, tím méně tehdy, pokud Lev M. proti žalované ještě žádných takových pohledávek neměl. Ale ani postupem eventuelních provisních pohledávek M-ových na žalobkyni, nemohlo na ni přejíti také jeho právo k nahlédnutí do obchodních knih žalované, smlouvou výslovně jemu zaručené a to ani tehdy, kdyby jí bylo bývalo M-em výslovně spolupostoupeno. Právo toto jest ryze osobním (*ius personalissimum*), tkvícím ve služebním poměru M-ové k žalované a nikoli na pohledávce samé, byť i vyvíralo z povahy této pohledávky (*provisie*) a sloužilo ku kontrole jejího případného vzniku. Že tomu tak, plyne z úvahy, že podkladem služebního poměru jest v prvé řadě vzájemná důvěra, jež určuje nejen ráz a rozsah služeb, svěřených zaměstnanci, nýbrž i způsob úhrady jeho požitků. Ví-li zaměstnavatel, rozhodnuv se pro úplatu ve způsobu *provisie*, že bude musiti po případě dáti zaměstnanci k dispozici své obchodní knihy, třeba jen v obmezeném rozsahu, počítá nezbytně s tím, že to bude jen zaměstnanec, jehož věc se týká, a že se tím nevydá v nebezpečení, odhaliti svá obchodní tajemství, zjevná z knih, osobám třetím, po případě firmám konkurenčním. Oprávnění zaměstnanci takto poskytnuté jest tedy úzce spjato s jeho osobností, jen on může právo toto vykonávati a jen jemu jest zaměstnavatel povinen trpěti výkon onoho práva. Náleží tudíž právo zaměstnancovo, nahlížeti v obchodní knihy zaměstnavatele, v okruh práv nezcizitelných, lpících na osobě, a nemůže býti dle §u 1393 obč. zák. na jiné vůbec převedeno. Nemohlo proto ani právo Lva M-a k nahlédnutí do obchodních knih žalované přejíti automaticky postupem jeho provisních pohledávek na žalobkyni — přímý postup nebyl ani tvrzen — ježto není jen pouhým, dle §u 1394 obč. zák. převoditelným jich *accessorium*. Při tom jest zcela lhostejno, zda jest žalovaná vůči žalobkyni firmou konkurenční čili nic.

Čís. 5472.

Pojišťovací smlouva.

Jest-li dle pojišťovacích podmínek pojišťovna oprávněna, zrušiti smlouvu pojišťovací bez vší výpovědi, byl-li pojistník v prodlení s placením pojistného splatného v prvním pojišťovacím roce, jest povinna projevití odstup od smlouvy pojistníkovi buď výslovně nebo činem konkludentním. Nezvěděl-li pojistník o odstupu pojišťovny od smlouvy a zaplatil-li pojišťovací premii, trvá pojišťovací smlouva dále.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1925, Rv I 1495/25.)

Žalobě proti pojišťovně o vyplacení pojistného bylo o b ě m a n i ž-ší m i s o u d y vyhověno, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto důvodů: Ve věci samé kotví rozhodnutí této pře v zodpovědění otázky, zda zrušila žalovaná pojišťovací smlouvu s právním účinkem proti pojištěnci čili nic. V tom směru arciť stanoví § 5, druhý odstavec všeobecných pojišťovacích podmínek, že, je-li pojistník v prodlení s placením pojistného, splatného v prvním roce pojišťovacím, pojišťovna jest oprávněna, pokud zaplacení se nestalo, zrušiti smlouvu bez výpovědi, avšak